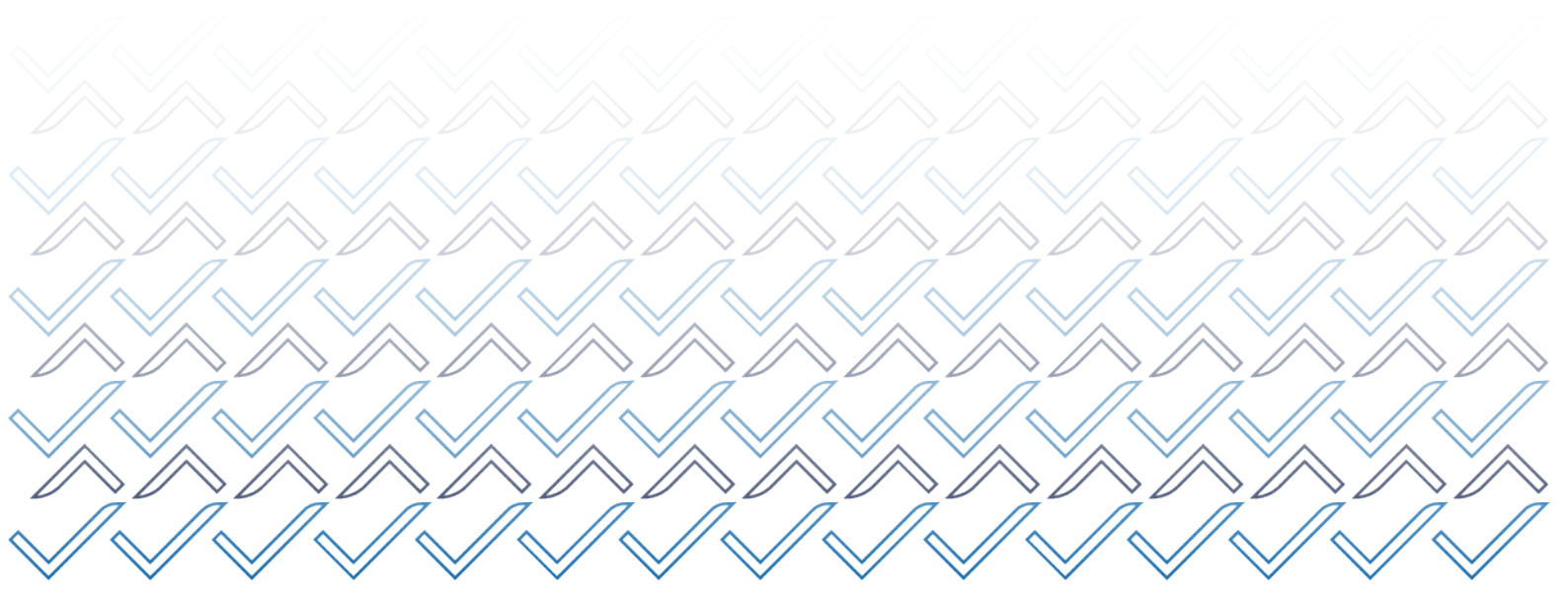

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2023 METŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO ATASKAITŲ RINKINIO FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2024 m. gegužės 15 d.

Nr. FAE-4

Valstybės kontrolė – aukščiausiaji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Giedrė Stalauškienė (departamento vadovė), Danutė Granickienė (grupės vadovė), Jolanta Morozovienė, Žanas Sudaris, Violeta Butkienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Vyriausybei, Sveikatos apsaugos ministerijai, Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	7
AUDITO REZULTATAI	9
1. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS	9
1.1. Finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų	9
1.1.1. Sprendimų, kaip šalinti trūkumus, dėl kurių negalėjome patvirtinti 27 proc. kitų gautinų sumų likučio ir su jomis susijusių duomenų teisingumo, bus ieškoma optimizavus ligonių kasų veiklas	9
1.1.2. Išliko nereikšmingų duomenų iškraipymų kitų pagrindinės veiklos pajamų ir socialinių išmokų sąnaudų apskaitoje	12
1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	13
2. NUO 2024 M. VALSTYBĖS DELEGUOTOMS FUNKCIJOMS ATLIKTI PANAUDOTI PSDF IŠTEKLIAI TURĖS BŪTI ATKURIAMI	14
PRIEDAI	16
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	16
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	17
3 priedas. Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka Privalomojo sveikatos draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui	19

PAGRINDINIAI FAKTAI

1,08 mlrd. Eur

Privalomojo sveikatos draudimo fondo turtas.

3,33 mlrd. Eur

Privalomojo sveikatos draudimo fondo pagrindinės veiklos pajamos.

3,23 mlrd. Eur

Privalomojo sveikatos draudimo fondo pagrindinės veiklos sąnaudos.

0,39 mlrd. Eur

Privalomojo sveikatos draudimo fondo rezervas.

27 proc.

arba 15,16 mln. Eur ataskaitose nurodyto kitų gautinų sumų likučio ir su šiomis sumomis susijusių duomenų teisingumo patvirtinti negalime, nes išliko aplinkybės, dėl kurių šio turto apskaitos tvarkymas turi trūkumų.

54,49 mln. Eur

ilgalaikio finansinio turto likučio duomenys nepatikimi, nes dėl apskaitos tvarkymo trūkumų negalime įvertinti, kiek jis turėtų būti didesnis dėl esamų vėliau nei po 12 mėn. gautinų sumų.

2,62 mln. Eur

skirta ir panaudota iš fondo rezervo ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti, nes šiam tikslui pritrūko valstybės biudžeto asignavimų.

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, atlikome 2023 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo ataskaitų rinkinio finansinį auditą.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ ([17–18 psl.](#)).

Pagrindiniai audito rezultatai

1. 2023 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas.

Privalomojo sveikatos draudimo fondo finansinių ataskaitų rinkinys ne visais reikšmingais atžvilgiais sudarytas vadovaujantis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų nuostatomis. Nustatėme reikšmingų konsoliduotųjų finansinės būklės ataskaitos (per vienus metus gautinų sumų, sukaupto perviršio ar deficito straipsnių) ir grynojo turto pokyčių ataskaitos (sukaupto perviršio ar deficito prieš nuosavybės metodą), pagal 2023-12-31 ir 2022-12-31 duomenis, bei atitinkamų aiškinamojo rašto duomenų iškraipymų.

Juos lėmė išlikusios aplinkybės dėl sumų, gautinų iš fizinių ir juridinių asmenų už fondui padarytą žalą, ir iš užsienio šalių susižinojimo tarnybų gautinų kompensacijų už apdraustųjų gydymą Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigose, informacinėse sistemose fiksuojamų apskaitai reikalingų duomenų trūkumų. Dalis apskaitos klaidų, atsižvelgiant į teiktus pastebėjimus, rengiant 2023 metų ataskaitų rinkinį buvo ištaisyta, tačiau trūkumams pašalinti reikia atlikti informacinių sistemų peržiūrą ir jas modernizuoti. Valstybinė ligonių kasa atidėjo informacinių sistemų modernizavimo darbus, kuriuos planavo atlikti iki 2024-06-30, nes laukiama Seimo sprendimų dėl Valstybinės ligonių kasos ir teritorinių ligonių kasų veiklų optimizavimo. Atsižvelgdami į tai, negalėjome patvirtinti 27 proc. (15,16 mln. Eur) kitų gautinų sumų likučio 2023-12-31 ir su šiomis sumomis susijusių duomenų teisingumo.

Dėl išlikusių aplinkybių, kai apskaitoje nefiksuojami sumų, gautinų iš ES, EEE šalių ir Šveicarijos susižinojimo tarnybų už Lietuvoje suteiktas paslaugas šių šalių draustiesiems, padengimo terminai, negalėjome įvertinti, kokia suma konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje 2023-12-31 duomenimis turi būti mažesnis trumpalaikio turto – per vienus metus gautinų kitų sumų – likutis (9,74 mln. Eur iš 56,87 mln. Eur) ir atitinkamai didesnis ilgalaikio finansinio turto likutis (54,49 mln. Eur) (ataskaitos 1.1.1 skirsnis, [2–11 pastr.](#), [9-12 psl.](#)).

2. Nuo 2024 metų valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti panaudoti PSDF ištekliai turės būti atkuriami iš valstybės biudžeto

2023 m. valstybės deleguotoms funkcijoms finansuoti PSDF biudžete buvo skirta 204,09 mln. Eur valstybės biudžeto asignavimų. Pritrūkus asignavimų, papildomai šiems tikslams buvo naudojami ir fondo pinigai (pvz.: ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti buvo skirta 2,62 mln. Eur iš PSDF rezervo rizikos valdymo dalies). Negalėjome įvertinti, kiek iš viso PSDF išteklių buvo panaudota kitoms valstybės deleguotoms funkcijoms papildomai finansuoti, nes Valstybinė ligonių kasa iki 2024 m. skirtų valstybės biudžeto lėšų atskirai neadministravo.

Įgyvendinant Valstybės kontrolės teiktas rekomendacijas, 2023-05-11 priimtas Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas. Jame, be kita ko, nustatyta prievolė nuo 2024 m. atskirai administruoti PSDF biudžetui valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti skirtas ir panaudotas lėšas. Tai sudarys sąlygas objektyviai įvertinti tikrąsias valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti reikalingų išteklių apimtis ir nustatyti šiam tikslui panaudotus ir būtinus atkurti PSDF biudžeto išteklius (ataskaitos 2 skyrius, 19–23 pastr., 14-15 psl.).

Rekomendacijos

Audito metu rekomendacijų teikta nebuvo. Metinių ataskaitų rinkinių teisingumui užtikrinti išlieka aktualus 2021 metų PSDF finansinio audito metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimas, siekiant užtikrinti sumų, gautinų iš fizinių ir juridinių asmenų už fondui padarytą žalą ir iš ES, EEE šalių ir Šveicarijos susižinojimo tarnybų už šių šalių apdraustųjų gydymą Lietuvoje, buhalterinei apskaitai tvarkyti reikalingos informacijos kaupimą, kuris planuojamas Seimui priėmus sprendimus dėl ligonių kasų veiklų optimizavimo.

Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius yra skelbiama atvirose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/AtviriDuomenys>.

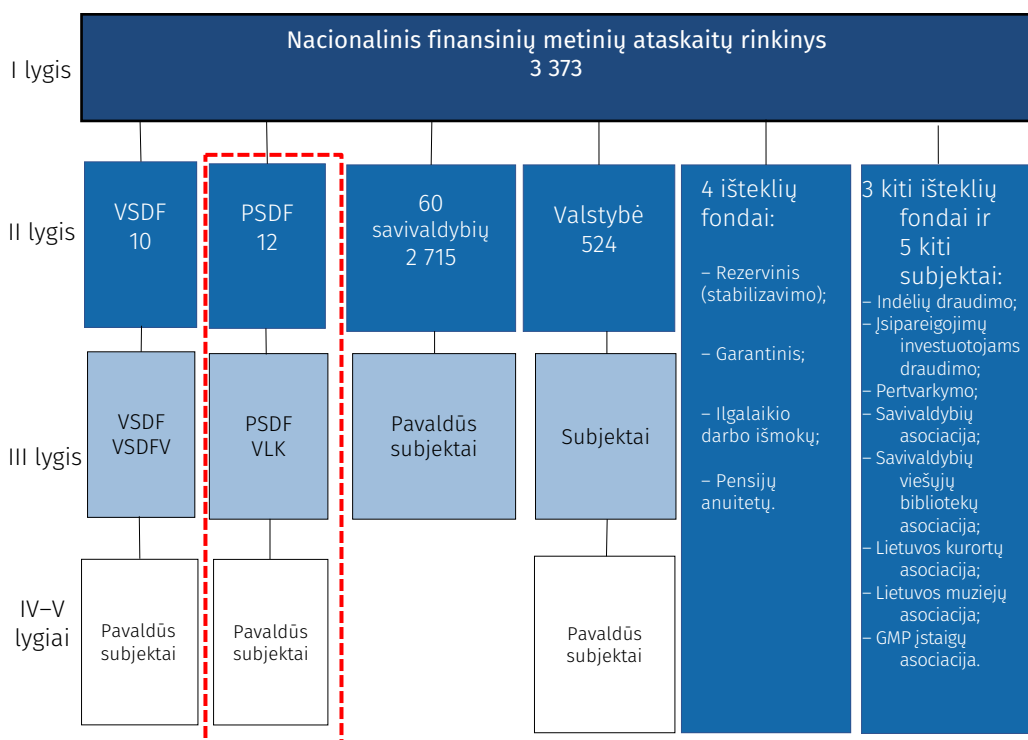
JŽANGA

Valstybės kontrolė, kaip aukščiausioji audito institucija, kasmet atlieka Privalomojo sveikatos draudimo fondo metinių ataskaitų rinkinio finansinį auditą ir teikia Seimui valstybinio audito išvadą ir ataskaitą.

Privalomojo sveikatos draudimo fondą administruoja ir metinį ataskaitų rinkinį rengia Valstybinė ligonių kasa kartu su jai pavaldžiomis penkiomis teritorinėmis ligonių kasomis. Vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu¹, šio fondo grupės ataskaitų rinkinys – jo administravimo įstaigų, fondo ir jo administravimo įstaigų kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys, ir fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys, kuriame pateikiami fondo biudžeto vykdymo duomenys.

Finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose konsoliduojamos 12-os subjektų (Valstybinės ligonių kasos ir penkių jai pavaldžių biudžetinių įstaigų bei jų administruojamų išteklių fondų) ataskaitų duomenys. Informacija apie PSDF finansinių ataskaitų rinkinį nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio sudėtyje pagal konsolidavimo lygius pateikta 1 paveiksle.

1 pav. Konsolidavimo lygiai, grupę sudarančių subjektų skaičius ir PSDF konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys nacionalinio finansinių metinių ataskaitų rinkinio sudėtyje

Šaltinis – Valstybės kontrolė

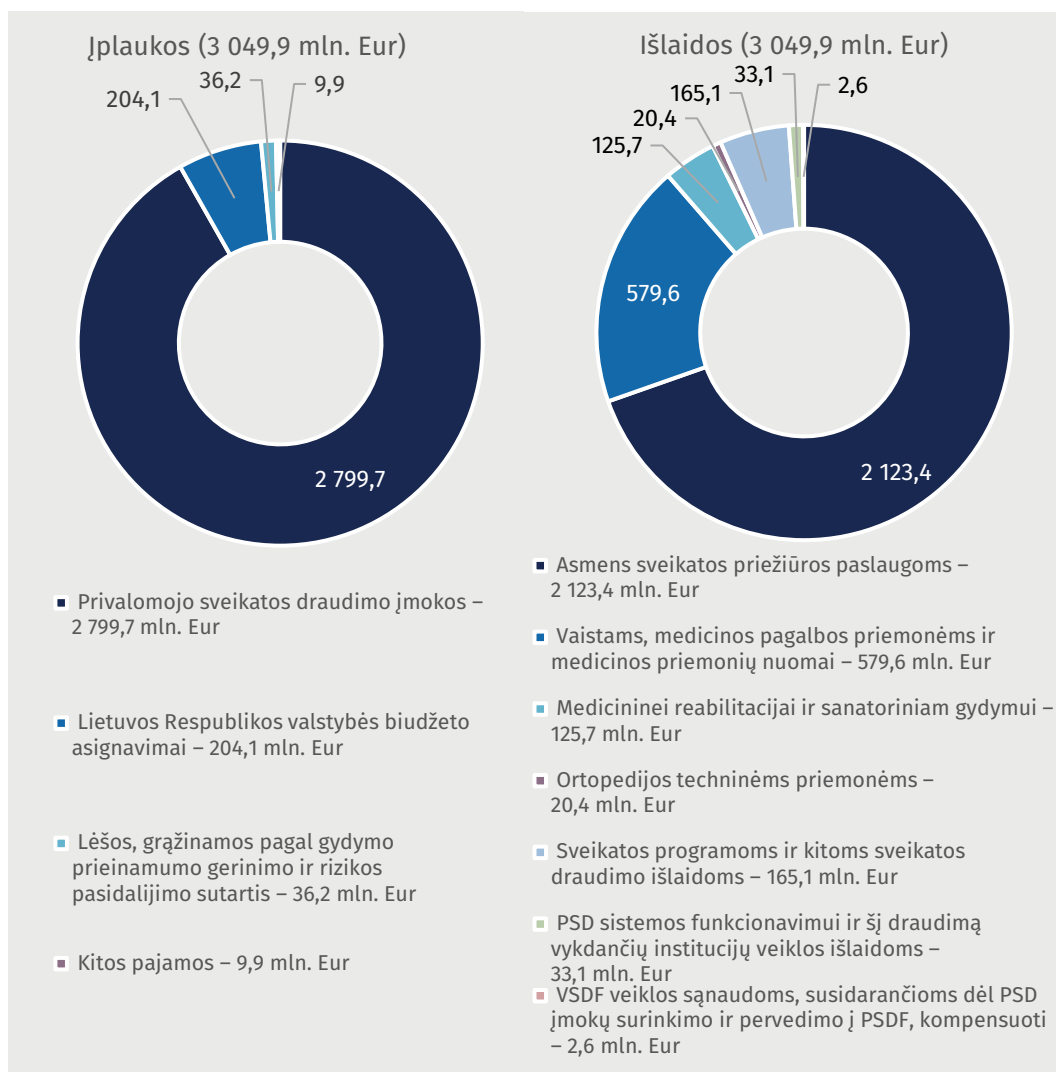
Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. pateikia Seimui valstybinio audito išvadas ir audito ataskaitą dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių².

¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 29 d. (redakcija, galiojusi iki 2024-01-01).

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 5 str. 6 d. (redakcija, galiojanti po 2024-01-01).

Privalomasis sveikatos draudimas yra valstybės nustatyta asmens sveikatos priežiūros ir ekonominių priemonių sistema, šio įstatymo nustatytais pagrindais ir sąlygomis garantuojanti privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamiems asmenims, įvykus draudžiamajam įvykiui, sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimą, taip pat vaistų ir medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidų bei medicinos priemonių, būtinų apdraustųjų sveikatos priežiūrai namuose užtikrinti, nuomos išlaidų kompensavimą.³ Šio draudimo finansų pagrindą sudaro savarankiškas PSDF biudžetas, kasmet tvirtinamas biudžeto rodiklių įstatymu. 2023 m. patvirtintos⁴ fondo įplaukos ir išlaidos sudarė atitinkamai po 3 049,90 mln. Eur (žr. 2 pav.). Pagrindinę įplaukų dalį sudarė įmokos, kurias moka apdraustieji šiuo draudimu, ir valstybės biudžeto įmokos už asmenis, draudžiamus valstybės biudžeto lėšomis.

2 pav. Įstatymo patvirtintos 2023 m. fondo įplaukos ir išlaidos

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2023 metų PSDF biudžeto rodiklių įstatymo duomenis.

Fondo lėšomis apmokamos apdraustiesiems suteiktų asmens sveikatos priežiūros paslaugų išlaidos, kompensuojama už įsigytus vaistus ir medicinos pagalbos priemones, medicinos priemonių, būtinų apdraustųjų sveikatos priežiūrai namuose užtikrinti, nuomą, apmokamos medicininės reabilitacijos ir sanatorinio gydymo, galūnių, sąnarių ir organų protezavimo, centralizuotai įsigyjamų vaistų bei medicinos pagalbos priemonių įsigijimo išlaidos.

³ Sveikatos draudimo įstatymo priedas (redakcija, galiojusi iki 2024-01-01).

⁴ 2023 m. Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2022-11-22 Nr. XIV-1553.

AUDITO REZULTATAI

1. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ VERTINIMAS

1.1. Finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų

1. Viešojo sektoriaus subjektai turi tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais. VLK ne visais atvejais taikė VSAFAS ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius fondo apskaitą ir atskaitomybę: nustatė reikšmingų⁵ konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos (per vienus metus gautinų sumų, sukaupto perviršio ar deficito straipsnių) ir grynojo turto pokyčių ataskaitos (sukaupto perviršio ar deficito straipsnio prieš nuosavybės metodą) bei atitinkamų aiškinamojo rašto duomenų iškraipymų (1.1.1 skirsnis), kurie turėjo įtakos auditoriaus nuomonei. Šioje ataskaitoje taip pat pateikiame nustatytus iškraipymus bei informacijos atskleidimo aiškinamajame rašte trūkumus, kurie nedarė įtakos auditoriaus nuomonei, tačiau į juos turėtų būti atsižvelgta, rengiant fondo kitų ataskaitinių laikotarpių ataskaitas (1.1.2 skirsnis, [12–14 psl.](#)). Apie visus nustatytus iškraipymus VLK informuota audito metu⁶. Visų nustatytų duomenų iškraipymų įtaka finansinėms ataskaitoms pateikta 3 priede ([19–21 psl.](#)).

1.1.1. Sprendimų, kaip šalinti trūkumus, dėl kurių negalėjome patvirtinti 27 proc. kitų gautinų sumų likučio ir su jomis susijusių duomenų teisingumo, bus ieškoma optimizavus ligonių kasų veiklas

2. 2021 m. PSDF audito metu nustatėme⁷, kad VLK Žalų išieškojimo informacinė sistema (ŽIIS), kuri skirta VLK veiksams, susijusiems su fizinių ir juridinių asmenų padarytos žalos PSDF biudžetui išieškojimo proceso valdymu, ir Europos duomenų mainų informacinė sistema (EDMIS), kurioje pagal formos (E 125 LT) pažymų registracijos žurnalų duomenis rengiami ir užsienio šalių susižinojimo tarnyboms teikiami mokėjimo reikalavimai PSDF lėšoms kompensuoti už Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigose suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, nėra susietos su Finansų valdymo informacine sistema (FVAIS), kurioje tvarkoma fondo (įskaitant minėtas gautinas sumas) finansinė apskaita. Šiose sistemose nėra dalies (pvz., ūkinės operacijos konkrečios sumos pripažinimo apskaitoje laikotarpis, faktinė skolos padengimo data, nustatytas skolos padengimo / atidėjimo terminas ir kt.) apskaitai tvarkyti reikalingos informacijos. Dėl šių priežasčių negalėjome patvirtinti dalies trumpalaikio turto (per vienus metus gautinų sumų) likučio ir su juo susijusių kitų sumų bei ilgalaikio finansinio turto likučio teisingumo.

⁵ Ataskaitos 2 priedas, 18 psl.

⁶ Valstybės kontrolės raštai (2024-04-08 Nr. SD-(120-9.1.1-E-6194)-298; 2024-04-17 Nr. SD-(120-9.1.1-E-6194)-360) ir 2024-04-23 el. laiškas Nr. SD-(60-9.12-E-6194)-380.

⁷ 2022-10-03 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-8.

3. Rekomendavome⁸ VLK įvertinti sumų, gautinų iš fizinių ir juridinių asmenų už fondui padarytą žalą, ir kompensacijų iš ES, EEE šalių ir Šveicarijos susižinojimo tarnybų už užsienio šalių apdraustųjų gydymą Lietuvos sveikatos priežiūros įstaigose administravimo procesus ir suplanuoti priemones, užtikrinančias visos finansinei apskaitai tvarkyti reikalingos informacijos kaupimą. VLK, įvertinusi minėtų gautinų sumų administravimo procesus, mano, kad iki planuojamo 2025 m. VLK bei TLK jungimo į vieną juridinį asmenį nėra racionalu priimti sprendimus dėl informacinių sistemų modernizavimo darbų ir šiam tikslui naudoti fondo pinigus.
4. ŽIIS ir EDMIS informacinėse sistemų pokyčių gautinų sumų apskaitoje 2023 m. nebuvo, todėl 2021 m. audito metu teikti pastebėjimai dėl šių apskaitos sričių išlieka aktualūs ir 2023 metų finansinių ataskaitų rinkiniui.

Negalime patvirtinti iš fizinių ir juridinių asmenų gautinų sumų už fondui padarytą žalą likučio ir su šiomis sumomis susijusių duomenų teisingumo

5. Pagal fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 2023-12-31 duomenis 10 proc. per vienus metus kitų gautinų sumų likučio, t. y. 5 417,93 tūkst. Eur, sudaro iš fizinių ir juridinių asmenų išieškotinos sumos už fondui padarytą žalą. Šiai grupei priskirtinų gautinų sumų nuvertėjimas 2023-12-31 sudarė 1 805,98 tūkst. Eur. 2023 m. užregistruotos pagrindinės veiklos kitos pajamos, susijusios su šiomis sumomis, sudarė 2 902,74 tūkst. Eur, o nuvertėjimo sąnaudų pokytis (mažinantis sąnaudas) – 12,79 tūkst. Eur.
6. Audituojamu laikotarpiu pokyčių ŽIIS nebuvo, todėl išliko aplinkybės, kad praėjusio laikotarpio istorija apskaitoje rodoma tik realiuoju laiku ir neužtikrina duomenų (konkrečios gautinos sumos, nustačius žalos faktą, pripažinimo laikotarpio, skolos padengimo ir jos pradelsimo termino), reikalingų tinkamai tvarkyti apskaitą, atsekamumo, todėl negalima įvertinti, ar apskaitoje 2023-12-31 užregistruotos 7 223,91 tūkst. Eur gautinos sumos savikaina ir su jomis susijusios pagrindinės veiklos kitos pajamos yra teisingos.
7. Negalime patvirtinti šių užregistruotų sumų nuvertėjimo (–) 1 805,98 tūkst. Eur likučio teisingumo, nes ŽIIS ir iš fizinių asmenų išieškotinų sumų apskaitos registre nėra informacijos apie nustatytus gautinų sumų sumokėjimo terminus ir nėra galimybės sekti, kiek laiko skolą vėluojama grąžinti, o išieškotinoms sumoms už fizinių asmenų fondui padarytą žalą visiems dienų intervalams yra nustatytas vienodas 25 proc. nuvertėjimas nuo skolos užregistravimo dienos, t. y. net ir toms sumoms, kurių grąžinti nevėluojama. Auditoriams nebuvo pateikta duomenų, pagrindžiančių nuvertėjimo skaičiavimą ir taikytas prielaidas. Taip nesivadovauta 7-ojo VSAFAS⁹ reikalavimais.
8. Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes, negalime patvirtinti PSDF:
 - ✓ konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis straipsnių C.III.6 „Kitos gautinos sumos“ dalies (5 417,93 tūkst. Eur iš 56 869,71 tūkst. Eur) likučio ir

⁸ 2022-10-03 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-8.

⁹ 7-asis VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“, 14 p.: apskaitiniam įverčiui nustatyti, tikslinti ar perskaičiuoti atliekamas apskaitinis įvertinimas (naujas atliekamas periodiškai, vadovaujantis naujausia turima informacija), o kiekvieno apskaitinio įverčio skaičiavimas ir tam taikytos prielaidos turi būti pagrįsti.

F.IV. „Sukauptas perviršis ar deficitas“ dalies (5 417,9 ,93 tūkst. Eur iš 478 430,46 tūkst. Eur) likučio teisingumo; konsoliduotosios grynojo turto pokyčių ataskaitos straipsnio „Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ dalies (5 417,9 tūkst. Eur iš 478 430,46 tūkst. Eur) likučio paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (2023-12-31) teisingumo;

- ✓ konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio straipsnių A. III. 1. „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ dalies (2 902,74 tūkst. Eur iš 12 945,53 tūkst. Eur) ir B.VIII. „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ dalies (12,79 tūkst. Eur iš (-) 32 277,99 tūkst. Eur) teisingumo;
- ✓ finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte¹⁰ pateiktų duomenų apie susijusias sumas teisingumo.

Dėl minėtų aplinkybių negalėjome patvirtinti ir 2023 m. rinkinyje pateiktų 2022-12-31 atitinkamų duomenų¹¹ teisingumo.

Negalime patvirtinti iš užsienio šalių gautinų sumų (už Lietuvoje suteiktas paslaugas šių šalių draustiesiems) likučio ir su šiomis sumomis susijusių duomenų teisingumo, taip pat negalime įvertinti, kokia jų dalis turi būti įtraukiama į ilgalaikį finansinį turtą

9. Pagal fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio 2023-12-31 duomenis, 17 proc. per vienus metus kitų gautinų sumų likučio, t. y. 9 741,32 tūkst. Eur, sudaro iš ES, EEE šalių ir Šveicarijos konfederacijos šalių susižinojimo tarnybų gautinos sumos už Lietuvoje suteiktas paslaugas šių šalių draustiesiems. Šiai grupei priskirtinų gautinų sumų nuvertėjimas 2023 m. sudarė 21,09 tūkst. Eur. 2023 m. užregistruotos pagrindinės veiklos kitos pajamos, susijusios su šiomis sumomis, sudarė 9 996,24 tūkst. Eur, o nuvertėjimo sąnaudų pokytis (mažinantis sąnaudas) – 56,20 tūkst. Eur.
10. Audituojamu laikotarpiu pokyčių EDMIS nebuvo, todėl išliko aplinkybė, kad apskaitoje nėra fiksuojami gautinų sumų padengimo terminai. EDMIS, kurioje administruojamos už apdraustiesiems suteiktas paslaugas kompensuotinos sumos, nėra susieta su FVAIS ir nėra pritaikyta ilgalaikėms gautinoms sumos išskirti, todėl fondo apskaitoje šios gautinos sumos registruojamos kaip trumpalaikės to laikotarpio, kurį buvo teiktos paslaugos užsienio šalių draustiesiems, paskutinę dieną, nors tarp jų yra ir ilgalaikių – tų, kurių mokėjimo terminas atidėtas daugiau nei 12 mėnesių. Taip nesilaikoma 26-ojo VSAFAS

¹⁰ KFAR aiškinamojo rašto pastabos (10, 21, 22) ir priedai (P10, P21), kuriuose pateikta informacija apie fondo per vienus metus gautinas sumas; ataskaitinio laikotarpio kitos pagrindinės veiklos pajamos ir pagrindinės veiklos nuvertėjimo sąnaudos.

¹¹ Konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis straipsnių C.III.6 „Kitos gautinos sumos“ dalies (5 467,89 tūkst. Eur iš 34 222,10 tūkst. Eur) likučio ir F.IV. „Sukauptas perviršis ar deficitas“ dalies (5 467,89 tūkst. Eur iš 310 901,36 tūkst. Eur) likučio teisingumo; konsoliduotosios grynojo turto pokyčių ataskaitos straipsnio „Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ dalies (5 467,89 tūkst. Eur iš 310 901,36 tūkst. Eur) likučio teisingumo; konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos straipsnių A. III. 1. „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ dalies (2 825,76 tūkst. Eur iš 13 721,99 tūkst. Eur) ir B.VIII. „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ dalies (30,00 tūkst. Eur iš (-) 32 794,75 tūkst. Eur) teisingumo; finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateiktų duomenų apie susijusias sumas teisingumo.

reikalavimų¹² ir apskaitos vadovo¹³ reikalavimų: jei gautinos sumos sumokėjimo terminas atidedamas ilgesniam negu 12 mėn. laikotarpiui, skaičiuojant nuo artimiausio ataskaitinio laikotarpio (ketvirčio ar metų) pabaigos, atidėtinu mokėjimo gautinų sumų dalis perkeliama į ilgalaikių gautinų sumų sąskaitą.

11. Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes:

- ✓ negalime įvertinti, kokia suma PSDF konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis A.III straipsnyje „Ilgalaikis finansinis turtas“ yra sumažintas nurodytas likutis (54 493,53 tūkst. Eur); negalime patvirtinti straipsnio C.III.6 „Kitos gautinos sumos“ dalies (9 741,32 tūkst. Eur iš 56 869,71 tūkst. Eur) ir straipsnio F. IV. „Sukauptas perviršis ar deficitas“ dalies (9 741,32 tūkst. Eur iš 478 430,46 tūkst. Eur) teisingumo; negalime patvirtinti konsoliduotosios grynojo turto pokyčių ataskaitos straipsnio „Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ dalies (9 741,32 tūkst. Eur iš 478 430,46 tūkst. Eur) likučio paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (2023-12-31) teisingumo;
- ✓ negalime patvirtinti PSDF konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio straipsnio A.III.1. „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ pajamų dalies (9 996,24 tūkst. Eur iš 12 945,53 tūkst. Eur) teisingumo;
- ✓ negalime patvirtinti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte¹⁴ pateiktų duomenų apie susijusias sumas teisingumo.

Dėl minėtų aplinkybių taip pat negalėjome patvirtinti ir 2023 metų rinkinyje pateiktų 2022-12-31 atitinkamų duomenų¹⁵ teisingumo.

1.1.2. Išliko nereikšmingų duomenų iškraipymų kitų pagrindinės veiklos pajamų ir socialinių išmokų sąnaudų apskaitoje

12. Atlikus 2021 m. PSDF auditą¹⁶, imtasi veiksmų taisyti klaidas. VLK pajamų ir sąnaudų apskaitos srityse atliko koreguojančiuosius įrašus sumomis, kurias ji galėjo teisingai apskaičiuoti ir priskirti atitinkamo viešojo sektoriaus subjekto (VLK ar TLK) socialinių išmokų grupės sąnaudoms. Informaciją apie tai atskleidė finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte. Esami informacinių sistemų funkcionalumai neleidžia dalies ataskaitinio laikotarpio sumų (12 898,98 tūkst. Eur) teisingai priskirti atitinkamo viešojo sektoriaus subjekto socialinių išmokų grupės sąnaudoms, todėl jų apskaita išliko neteisinga.

¹² 26-asis VSAFAS „Fondų apskaita ir finansinių ataskaitų rinkinys“, 12.3 ir 13.3 p.: atsižvelgiant į atsiskaitymo laikotarpį, fondo finansinis turtas – gautinos sumos – skirstomas į ilgalaikį (po vienu ir daugiau metų gautinos sumos) ir trumpalaikį (per vienus metus gautinos sumos). Šis turtas turi būti pripažįstamas, vertinamas, registruojamas apskaitoje ir rodomas finansinės būklės ataskaitoje pagal 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatas.

¹³ VLK ir TLK Buhalterinės apskaitos vadovas, 2019-06-13 Nr. 1K-133 su pakeitimais.

¹⁴ KFAR aiškinamojo rašto pastabos (5, 10, 21) ir priedai (P5, P10, P21), kuriuose pateikta informacija apie fondo ilgalaikį finansinį turtą, per vienus metus gautinas sumas, kitas pagrindinės veiklos pajamas ir nuvertėjimo sąnaudas.

¹⁵ Negalime įvertinti, kokia suma konsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos str. A.III „Ilgalaikis finansinis turtas“ yra sumažintas nurodytas likutis (47 277,94 tūkst. Eur); negalime patvirtinti str. C.III.6 „Kitos gautinos sumos“ dalies (8 903,81 tūkst. Eur iš 34 222,10 tūkst. Eur) ir F. IV. „Sukauptas perviršis ar deficitas“ dalies (8 903,81 tūkst. Eur iš 310 901,36 tūkst. Eur) teisingumo; negalime patvirtinti konsoliduotosios grynojo turto pokyčių ataskaitos str. „Sukauptas perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ dalies (8 903,81 tūkst. Eur iš 310 901,36 tūkst. Eur) likučio paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (2022-12-31) teisingumo; negalime patvirtinti PSDF konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos str. A.III.1. „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ pajamų dalies (7 865,90 tūkst. Eur iš 13 721,99 tūkst. Eur) ir B.VIII. Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ sąnaudų dalies ((-) 49,17 tūkst. Eur iš (-) 32 794,75 tūkst. Eur) teisingumo; negalime patvirtinti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateiktų duomenų apie susijusias sumas teisingumo.

¹⁶ 2022-10-03 valstybinio audito ataskaita Nr. FAE-8.

13. Nustatėme, kad fondo iš susižinojimo tarnybų gaunami pinigai (už ES, EEE šalių narių ir Šveicarijos konfederacijos apdraustiesiems suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas) ir už fondui padarytą žalą išsiieškotos sumos įtraukiamos į apskaitą nesilaikant 1-ojo, 10-ojo ir 11-ojo VSAFAS nuostatų, t. y. minėtos lėšos ekonomine prasme yra fondo ankstesniais laikotarpiais pripažintų sąnaudų kompensacija ir PSDF apskaitoje negali būti pripažįstamos pajamomis, o jų dydžiu turėtų būti mažinamos fondo patirtos sąnaudos.
14. Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes, konstatuojame, kad:
- ✓ PSDF konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio straipsniuose A.III.I „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ ir B.X „Socialinių išmokų“ nurodytos sumos yra 12 898,98 tūkst. Eur didesnės, be to, dėl 1.1.1 skirsnyje (2–11 [pastr.](#), [9–12 psl.](#)) išvardytų aplinkybių šių sumų teisingumo patvirtinti negalėjome;
 - ✓ konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte¹⁷ yra pateikta neteisinga informacija apie susijusias sumas.

Minėtos aplinkybės taip pat lėmė finansinių ataskaitų atitinkamų 2022-12-31 duomenų, kurie pateikiami ir 2023 metų rinkinyje, vertinimą¹⁸.

1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

15. Fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio 2023-12-31 duomenimis, fondas 2023 m. gavo 3 339 354 tūkst. Eur įplaukų ir patyrė 3 306 126 tūkst. Eur išlaidų. Visais reikšmingais¹⁹ atžvilgiais šio rinkinio duomenys yra teisingi.
16. 2023 metų PSDF konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenimis, ataskaitiniu laikotarpiu buvo sukaupta 688 496,06 tūkst. Eur PSDF biudžeto rezervo, iš jų 294 233,69 tūkst. Eur buvo panaudota asmens sveikatos priežiūros ir medicininės reabilitacijos paslaugoms, vaistams ir medicinos pagalbos bei ortopedijos priemonėms, sveikatos programoms finansuoti. 2023 metų pabaigoje rezervo likutis sudarė 394 262,37 tūkst. Eur (iš jo 45 749,00 tūkst. Eur – pagrindinė dalis, 348 513,37 tūkst. Eur – rizikos valdymo dalis).
17. Nustatėme, kad 2023 m. sveikatos apsaugos ministras²⁰ iš 2023 m. PSDF rezervo rizikos valdymo dalies skyrė iki 60 000 tūkst. Eur papildomai stacionariųjų asmens sveikatos priežiūros įstaigų skubios pagalbos skyrių 2023 m. patirtų išlaidų kompensavimui. Vykdamas šį įsakymą VLK direktorius paskirstė²¹ 56 362,14 tūkst. Eur teritorinėms ligonių kasoms, kurios informavo 59-ias ASPĮ apie joms skirtas kompensuotinas sumas už skubiosios medicinos pagalbos skyriuose 2023 m. suteiktas paslaugas ir nurodytų sumų pagrindu išrašytas papildomas sąskaitas priėmė apmokėjimui. Taigi, 2023 m. buvo taikytas sąnaudų kompensavimo būdas papildomai apmokant 52,55 Eur už kiekvieną gydymo atvejį.

¹⁷ KFAR aiškinamojo rašto pastabos (21,22) ir priedai (P21), kuriuose pateikta informacija apie kitas pagrindinės veiklos pajamas ir nuvertėjimo sąnaudas.

¹⁸ Konstatavome, kad konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2022-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio str. A.III.I „Pagrindinės veiklos kitos pajamos“ ir B.X „Socialinių išmokų“ nurodytos sumos yra 13 652,07 tūkst. Eur didesnės (iš jų 10 691,66 tūkst. Eur teisingumo patvirtinti negalėjome); šių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte yra pateikta neteisinga informacija apie susijusias sumas.

¹⁹ Ataskaitos 2 priedas, 18 psl.

²⁰ Sveikatos apsaugos ministro 2023-12-15 įsakymas Nr. V-1302.

²¹ VLK direktoriaus 2023-12-21 įsakymas Nr. 1K-408.

18. Nustatėme, kad pasirinkto sąnaudų kompensavimo būdo reglamentavimas sveikatos apsaugos ministro įsakyme neužtikrino tikslaus kompensacijos dydžio apskaičiavimo dėl informacinėse sistemose besikeičiančių gydymo atvejų skaičiaus, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui. Nuokrypiai buvo nereikšmingi. Tačiau, atsižvelgiant į Sveikatos draudimo įstatymo 25 str. 1 d. ir į teisinio reguliavimo atitiktį teisėkūros atvirumo ir skaidrumo bei aiškumo principams, bei siekiant PSDF išteklių naudojimo skaidrumo ir teisėtumo, pasiūlėme ministerijai atkreipti dėmesį į tai, jog kiekvienas pasirinktas papildomas asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo iš PSDF būdas būtų reglamentuotas taip, kad būtų aišku: kokių tikslų jis nustatytas, kokio laikotarpio suteiktoms paslaugoms jis taikomas, kaip ir kokių duomenų (jų fiksavimo data) pagrindu apskaičiuojama mokama kaina ar kompensuotina suma ir kita svarbi informacija, reikalinga apmokėjimo būdo nuosekliam ir vienodam taikymui bei jo vykdymo kontrolės veiksmų atlikimui.

2. NUO 2024 M. VALSTYBĖS DELEGUOTOMS FUNKCIJOMS ATLIKTI PANAUDOTI PSDF IŠTEKLIAI TURĖS BŪTI ATKURIAMI

19. Valstybės kontrolė dar 2017 m. PSDF audito metu²² rekomendavo SAM tobulinti teisinį reglamentavimą: nustatyti aiškią PSD įmokomis finansuojamų asmens sveikatos paslaugų apimtį ir numatyti, kad iš fondo apmokamos tik tos išlaidos, kurios atitinka draudimo tikslą ir nėra dengtinės iš valstybės biudžeto²³.
20. Įgyvendinant rekomendaciją, nuo 2024-01-01 įsigaliojusiame Sveikatos draudimo įstatyme²⁴ išgryninta sveikatos draudimo įmokų paskirtis, reglamentuota apdraustiesiems teikiama sveikatos priežiūra, finansuojama iš PSDF biudžeto, siejant ją su draudžiamuoju įvykiu, o jo neatitinkančias išlaidas numatyta finansuoti iš valstybės biudžeto (valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti skiriant valstybės biudžeto asignavimus). Jeigu einamaisiais metais valstybės biudžeto asignavimų šioms funkcijoms finansuoti neužtenka, įstatymas nustato, jog nenutrūkstamam jų vykdymui užtikrinti gali būti skiriamos PSDF biudžeto einamųjų metų viršplaninės pajamos arba PSDF biudžeto rezervo lėšos, kurios ne vėliau kaip per dvejus metus turi būti atkuriamos valstybės biudžeto lėšomis²⁵.
21. Valstybės biudžeto asignavimai Sveikatos draudimo įstatyme²⁶ nustatytiems tikslams finansuoti PSDF biudžetui yra skiriami ir tvirtinami atitinkamų biudžetinių metų biudžeto patvirtinimo įstatyme, nurodant bendrą sumą (neiškiriant pagal funkcijas), pajamų (įplaukų) straipsnyje. Fondo biudžete suplanuotos išlaidos iki 2024 m. buvo paskirstomos ir patvirtinamos Valstybinės ligonių kasos direktoriaus įsakymu ne pagal finansavimo šaltinius, o pagal nustatytus biudžeto vykdymo klasifikacijos straipsnius. Pagal galiojusius teisės aktus, tik vienai valstybės deleguotai funkcijai atlikti, t. y. ortopedijos techninių priemonių įsigijimo

²² 2017-09-09 valstybinio audito ataskaita „Privalomojo sveikatos draudimo fondo 2016 metų ataskaitų rinkinio teisingumas bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“.

²³ Sveikatos apsaugos ministerija suplanavo rekomendaciją įgyvendinti iki 2019-12-31.

²⁴ Sveikatos draudimo įstatymas, 5 str., 2023-05-11 Nr. XIV-1942 (redakcija galiojanti nuo 2024-01-01).

²⁵ Ten pat, 15 str. 9 d.

²⁶ Valstybės funkcijoms atlikti: kompensuoti ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidas, propaguoti neatlygintą kraujo donorystę, mokėti kraujo donorų kompensacijas, finansuoti Nacionalinės imunoprofilaktikos programoje numatytų priemonių įgyvendinimą ir kt. Baigtinis PSDF biudžetui valstybės priskirtų funkcijų sąrašas nustatytas Sveikatos draudimo įstatymo 15 str. 1 d. 3 p. (redakcija galiojusi iki 2024-01-01).

išlaidoms kompensuoti, suplanuoti ir skirti asignavimai buvo registruojami atskirame biudžeto išlaidų straipsnyje. Sveikatos draudimo įstatymas nustato²⁷, kad finansinės galimybės kompensuoti ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidas įvertinamos atsižvelgiant į PSDF biudžete šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų dalį.

22. VLK duomenimis, planuojant 2023 m. PSDF biudžetą, valstybės biudžeto asignavimų poreikis (apie 690 000 tūkst. Eur) valstybės delegaluotoms funkcijoms vykdyti buvo didesnis, nei faktiškai patvirtinta biudžete (204 087 tūkst. Eur). Nustatėme, kad ortopedijos techninių priemonių įsigijimo išlaidoms kompensuoti skirta²⁸ 20 350 tūkst. Eur valstybės biudžeto asignavimų, o sveikatos apsaugos ministras iš PSDF rezervo rizikos valdymo dalies šiam tikslui dar papildomai skyrė²⁹ 2 620 tūkst. Eur. VLK duomenimis, sprendimą skirti papildomų pinigų lėmė tai, jog skirtų valstybės biudžeto asignavimų neužteko tam, kad sumokant už prioritetines ortopedijos poklasių (galūnių protezų, pagal užsakymą individualiai pagamintos sudėtingos avalynės ir klausos aparatų) technines priemones būtų galima taikyti ne mažesnę nei 0,90 Eur bazinių kainų balo vertę. Šis pavyzdys rodo, kad PSDF rezerve sukaupti ištekliai 2023 m. buvo panaudoti valstybės delegaluotų funkcijų išlaidoms padengti, o jų atkurti iš valstybės biudžeto asignavimų nebuvo numatyta.
23. Audito metu neturėjome galimybės įvertinti, kokia PSDF išteklių dalis, nepakakus valstybės biudžeto asignavimų, buvo skirta ir panaudota papildomam kitų valstybės delegaluotų funkcijų finansavimui, nes iki 2024 metų fonde gautų ir panaudotų valstybės biudžeto asignavimų apskaita pagal finansavimo šaltinius nebuvo tvarkoma. Nuo 2024 m. įstatymu nustatyta prievolė Valstybinei ligonių kasai atskirai administruoti³⁰ (už administravimą numatyta veiklos sąnaudų kompensacija) PSDF biudžetui valstybės delegaluotoms funkcijoms atlikti skirtas ir panaudotas lėšas (įplaukas ir išlaidas). Tai sudarys sąlygas objektyviai įvertinti tikrąsias valstybės delegaluotoms funkcijoms atlikti reikalingų išteklių apimtis, taip pat nustatyti šiam tikslui panaudotus ir būtinus atkurti PSDF biudžeto išteklius.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

²⁷ Sveikatos draudimo įstatymas, 9(1) str.

²⁸ VLK direktoriaus įsakymas, 2023-01-13 Nr. 1K-15.

²⁹ SAM įsakymas, 2023-08-21 Nr. V-925.

³⁰ Sveikatos draudimo įstatymas, 15 str. 7 d. (redakcija galiojanti nuo 2024-01-01).

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2023 metų Privalomojo sveikatos
draudimo fondo ataskaitų rinkinio
finansinio audito rezultatai“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

ASP – asmens sveikatos priežiūra

EDMIS – Europos duomenų mainų informacinė sistema

KBVAR – konsoliduotasis biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

KFAR – konsoliduotasis finansinių ataskaitų rinkinys

PSD – privalomasis sveikatos draudimas

PSDF – Privalomojo sveikatos draudimo fondas

SAM – Sveikatos apsaugos ministerija

TLK – teritorinė ligonių kasa

VLK – Valstybinė ligonių kasa

VSAFAS – viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai

ŽIIS – Žalos išieškojimo informacinė sistema

Valstybinio audito ataskaitos
„2023 metų Privalomojo sveikatos
draudimo fondo ataskaitų rinkinio
finansinio audito rezultatai“
2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audituotas 2023 metų PSDF finansinių ataskaitų rinkinys.

Audituotos 2023 metų konsoliduotosios finansinės ataskaitos:

- ✓ finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų ir grynojo turto pokyčių ataskaitos bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2023-12-31 duomenis.

Audituotos 2023 metų konsoliduotosios biudžeto vykdymo ataskaitos:

- ✓ biudžeto vykdymo, įplaukų plano vykdymo, biudžeto išlaidų plano vykdymo, ASP paslaugoms teikti skirtų PSDF lėšų panaudojimo, biudžeto rezervo, biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo pagal 2023-12-31 duomenis, informacija apie išlaidų darbo užmokesčiui mokėti plano vykdymą, konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas.

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondą administruoja VLK ir penkios TLK. Finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose konsoliduojama 12 subjektų (VLK ir 5 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų bei jų administruojamų 6 išteklių fondų) ataskaitos.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ 10 747 tūkst. Eur konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitai;
- ✓ 32 335 tūkst. Eur konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio veiklos rezultatų, pinigų srautų ataskaitoms ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniui.

Reikšmingu dalyku audituotame KFAR (konsoliduotosiose finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitose) laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. turto (tai sudarė 10 747 tūkst. Eur), o konsoliduotosiose veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitose – 1 proc. sąnaudų (tai sudarė 32 335 tūkst. Eur). Reikšmingu dalyku 2023 m. audituoto KBVAR ataskaitose yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. sąnaudų (tai sudarė 32 335 tūkst. Eur). Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio ir aplinkybių, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ Audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus³¹, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)³²;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai

2023 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2023 metų pradžioje iš viso buvo tokie likučiai: turto – 987 509,58 tūkst. Eur; finansavimo sumų – 443,50 tūkst. Eur; įsipareigojimų – 245 243,18 tūkst. Eur ir grynojo turto – 741 822,91 tūkst. Eur. Atitinkamai metų pabaigos likučiai: turto – 1 074 690,69 tūkst. Eur; finansavimo sumų – 77,43 tūkst. Eur; įsipareigojimų – 201 920,43 tūkst. Eur, grynojo turto – 872 692,83 tūkst. Eur, kaip nurodyta konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje.

2023 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:

pagrindinės veiklos pajamos sudarė 3 330 8591 tūkst. Eur ir fondas patyrė 3 233 469 tūkst. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų.

2023 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

fondas gavo 3 339 354 tūkst. Eur įplaukų ir patyrė 3 306 126 tūkst. Eur išlaidų.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2023 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:

– Kitos gautinos sumos, sukauptas perviršis ir deficitas.

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

– Socialinių išmokų ir finansavimo sąnaudų (ir su jomis susijusių mokėtinų sumų) srityje 2023 m. atliktas vidaus kontrolės testavimas (kontrolės testai), kurio metu vertintas kontrolės procedūrų efektyvumas, apmokėjimo už kompensuojamuosius vaistus ir jų priemokas srityje.

Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Ilgalaikio (nematerialusis, ilgalaikis materialusis ir finansinis turtas) ir trumpalaikio (išankstiniai mokėjimai, per vienus metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, pinigai ir pinigų ekvivalentai) turto srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai. Stebėtojo teisėmis dalyvauta VLK nematerialiojo turto ir gautinų sumų inventorizacijoje. Kitose turto apskaitos srityse atliktos analitinės audito procedūros. Audito tikslais gauta informacija iš kredito įstaigos apie fondo turto (pinigų) likučius, esančius atsiskaitomose sąskaitose 2023-12-31.
- Finansavimo sumų, trumpalaikių įsipareigojimų (mokėtinos socialinės išmokos), grynojo turto apskaitos srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai. Kitose įsipareigojimų apskaitos srityse atliktos analitinės audito procedūros.
- Pajamų (pagrindinės veiklos) srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai.
- Sąnaudų (pagrindinė veikla: darbo užmokestis ir socialinis draudimas, nuvertėjimas ir nurašytos sumos, socialinės išmokos, finansavimas, grynasis perviršis ar deficitas, kiti rezervai) srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai. Įvertintas PSDF rezervo rizikos valdymo dalies lėšų panaudojimo teisėtumas. Kitose pajamų ir sąnaudų apskaitos srityse atliktos analitinės audito procedūros.
- Metinių ataskaitų rengimo srityje – atliktos pagrindinės procedūros, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimus, ir analitinės audito procedūros.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras konsoliduotųjų finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

³¹ 2000–2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2024-04-25).

³² Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2024-04-25).

Valstybinio audito ataskaitos
„2023 metų Privalomojo sveikatos
draudimo fondo ataskaitų rinkinio
finansinio audito rezultatai“
3 priedas

Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka Privalomojo sveikatos draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2022-12-31), tūkst. Eur		
		Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Iškraipymų suma, tūkst. Eur		Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma, padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma, padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA							
A.	ILGALAIKIS TURTAS	71 082,71	-36,30	*	63 730,88	32,64	*
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS	10 307,76	--	-	8 999,78	32,64	-
II.	ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS	6 281,42	-36,30	-	7 453,15	-	-
III.	ILGALAIKIS FINANSINIS TURTAS	54 493,53	-	*	47 277,94	-	*
B.	BIOLOGINIS TURTAS	0	-	-	0	-	-
C.	TRUMPALAIKIS TURTAS	1 003 607,98	36,30	15 159,25(-)*	923 778,71	-	14 371,70 (-)*
II.	IŠANKSTINIAI MOKĖJIMAI	63,20	36,30	-	18,30	-	-
III.	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS	319 066,43	-	15 159,25(-)*	227 958,58	-	14 371,70 (-)*
III.1	GAUTINOS TRUMPALAIKĖS FINANSINĖS SUMOS	9,56	-	-	9,56	-	-
III.2	GAUTINI MOKESČIAI IR SOCIALINĖS ĮMOKOS	261 783,19	-	-	193 429,31	-	-
III.5	SUKAPTOS GAUTINOS SUMOS	403,97	-	-	297,61	-	-
III.6	KITOS GAUTINOS SUMOS	56 869,71	-	15 159,25(-)*	34 222,10	-	14 371,70 (-)*
D.	FINANSAVIMO SUMOS	77,43	-	-	443,50	-	-
E.	ĮSIPAREIGOJIMAI	201 920,43	-	-	245 243,18	-	-
F.	GRYNASIS TURTAS	872 692,83	-	15 159,25	741 822,91	32,64	14 371,70
II.	KITI REZERVAI	394 262,37	-	-	430 921,55	-	-
IV.	SUKAPTAS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	478 430,46	-	15 159,25	310 901,36	32,64	14 371,70
G.	MAŽUMOS DALIS	0	-	-	0	-	-
KONSOLIDUOTOJI VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA							
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	3 330 859,01	-	12 898,98	3 024 411,12	2 979,58**	10 672,49**
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	204 541,06	-	-	206 492,84	-	-
II.	MOKESČIŲ IR SOCIALINIŲ ĮMOKŲ PAJAMOS	3 113 372,43	-	-	2 804 196,29	-	-
III.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	12 945,53	-	12 898,98	13 721,99	2 979,58**	10 672,49**
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	-3 233 468,99	-	12 898,98	-2 809 191,08	2 946,94**	10 691,66**

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2022-12-31), tūkst. Eur		
		Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Išskiepimų suma, tūkst. Eur		Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Išskiepimų suma, tūkst. Eur	
			suma, padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma, padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
I.	DARBO UŽMOKESČIO IR SOCIALINIO DRAUDIMO	-16 412,76	-	-	-13 773,42	-	-
II.	NUSIDĖVĖJIMO IR AMORTIZACIJOS	-4 808,19	-	-	-3 048,57	-	-
III.	KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ IR RYŠIŲ	-541,77	-	-	-572,75	-	-
IV.	KOMANDIRUOČIŲ	-194,39	-	-	-101,59	-	-
V.	TRANSPORTO	-41,83	-	-	-49,77	-	-
VI.	KVALIFIKACIJOS KĖLIMO	-104,89	-	-	-88,63	-	-
VII.	PAPRASTOJO REMONTO IR EKSPLOATACIJOS	-5 921,36	-	-	-35,87	-720,75	-
VIII.	NUVERTĖJIMO IR NURAŠYTŲ SUMŲ	-32 277,99	-	-12,17	-32 794,75	-	19,17
IX.	SUNAUDOTŲ IR PARDUOTŲ ATSARGŲ SAVIKAINA	-572,52	-	-	-512,41	-	-
X.	SOCIALINIŲ IŠMOKŲ	-3 028 783,17	-	12 911,77	-2 649 652,07	2 979,58**	10 672,49**
XI.	NUOMOS	-341,42	-	-	-304,26	-	-
XII.	FINANSAVIMO	-139 901,50	-	-	-101 943,15	-	-
XIII.	KITŲ PASLAUGŲ	-870,21	-	-	-3 931,83	688,11	-
XIV.	KITOS	-2 697,0	-	-	-2 382,00	-	-
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVERŠIS AR DEFICITAS	97 390,02	-	-12,17	215 220,04	32,64	19,17
D.	KITOS VEIKLOS REZULTATAS	0,62	-	-	21,88	-	-
E.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	22 522,44	-	-	2 581,55	-	-
F.	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMO ĮTAKA	10 956,84	-	-	2 441,55	-	-
G.	PELNO MOKESTIS	0	-	-	0,0	-	-
H.	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	130 869,92	-	-12,17	220 265,02	32,64	19,17
I.	NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	0	-	-	0	-	-
J.	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	130 869,92	-	-12,17	220 265,02	32,64	19,17
KONSOLIDUOTOJI GRYNŲO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA							
17 ir 8 eil.	ATASKAITINIO LAIKOTARPIO GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	130 869,92	-	-12,17	220 265,02	32,64	19,17
19 ir 10 eil.	LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PASKUTINĘ DIENĄ	872 692,83	-	15 159,25	741 822,91	32,64	14 371,70
6 stulp.	KITI REZERVAI	394 262,37	-	-	430 921,55	-	-
8 stulp.	SUKAUPTAS PERVERŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	478 430,46	-	15 159,25	310 901,36	32,64	14 371,70

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2022-12-31), tūkst. Eur		
		Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Iškraipymų suma, tūkst. Eur		Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma, padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma, padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA							
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	37 096,01	-	-	164 947,40	-	-
B.	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-43 078,15	-	-	-10 249,92	-	-
C.	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-	-	-	-	-	-
D.	VALIUTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI	-	-	-	-	-	-

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2023 m. KFAR pateikta netiksli informacija aiškinamojo rašto prieduose ir pastabose dėl nustatytų duomenų iškraipymų. Atskleista neteisinga informacija apie per vienus metus gautinas sumas.

2022 m. KFAR pateikta netiksli informacija aiškinamojo rašto prieduose ir pastabose dėl nustatytų duomenų iškraipymų. Atskleista neteisinga informacija apie per vienus metus gautinas sumas. Neatskleista reikšminga informacija apie PSD įmokų nuvertėjimo sąnaudų pripažinimo ir jų pokyčių priežastis.

*Negalima įvertinti, kiek turi būti padidintas / sumažintas per vienus metus gautinų sumų likutis, nes konkrečios gautinos sumos skolos padengimo terminas apskaitoje nėra fiksuojamas ir kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gautinos sumos negrupuojamos į ilgalaikes (jei jų mokėjimas atidėtas) ir trumpalaikes, kaip numatyta VSAFAS.

**Dėl 2021 m. audito metu nustatytų aplinkybių (lėšos ekonomine prasme yra fondo ankstesniais laikotarpiais pripažintų sąnaudų kompensacija ir PSDF apskaitoje negali būti pripažįstamos pajamomis, o jų dydžiu turėtų būti mažinamos fondo patirtos sąnaudos) konsoliduotosios veiklos rezultatų ataskaitoje išliko iškraipymų: 13 652,07 tūkst. Eur ataskaitinio laikotarpio pagrindinės veiklos kitos pajamos ir socialinių išmokų sąnaudos (iš kurių negalime patvirtinti pagal ŽIIS ir EDMIS duomenis užregistruotų einamųjų metų pajamų – 10 672,49 tūkst. Eur) yra padidintos.

Šaltinis – Valstybės kontrolė, 2023 m. ir 2022 m. PSDF KFAR duomenys

